

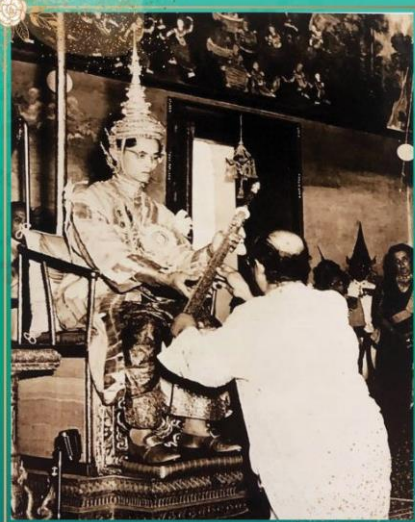
ทรงครองราชย์

ตามบันทึกในประวัติศาสตร์ ประเทศไทยมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขปกครองประเทศมาอย่างยาวนาน แม้ภายหลังมีการเปลี่ยนแปลงระบอบการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์เป็นระบอบประชาธิปไตย สถาบันพระมหากษัตริย์ยังคงดำรงอยู่คู่กับสังคมไทย เปรียบเสมือนสัญลักษณ์ของประเทศที่ได้รับการเคารพ เทิดทูนยกย่องอย่างสูงสุด อีกทั้งยังเป็นสถาบันอันศักดิ์สิทธิ์ เป็นศูนย์รวมใจของอาณาประชาราษฎร์ ด้วยความผูกพันแนบแน่นระหว่างสถาบันพระมหากษัตริย์และสังคมไทย

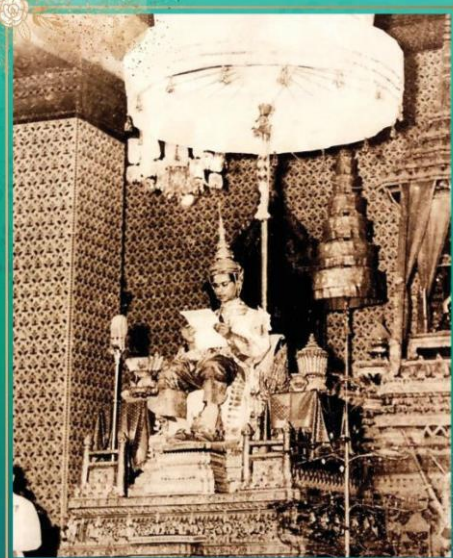
ในวาระมหามงคลที่พระมหากษัตริย์พระองค์ใหม่ เสด็จขึ้นเถลิง
ถวัลยราชสมบัติ จึงได้มีการประกอบพระราชพิธี ซึ่งถือเป็นเครื่อง
แสดงถึงการรับรองสถานะความเป็นประมุขอย่างเป็นทางการเรียกว่า
“พระราชพิธีบรมราชาภิเษก” โดยพระราชพิธีนี้มีความสำคัญอย่างยิ่ง
เนื่องจากในแต่ละขั้นตอนล้วนมีความหมายลึกซึ้ง แฝงด้วยความ
ศักดิ์สิทธิ์ สง่างาม สะท้อนถึงคติความเชื่อในสังคม แสดงถึงวัฒนธรรม
อันดีงามและแสดงถึงการเกิดทุนสถาบันพระมหากษัตริย์

เนื่องในมหามงคลการพระราชพิธีบรมราชาภิเษก พุทธศักราช
๒๕๖๒ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร
ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ตั้งการพระราชพิธี
บรมราชาภิเษก ระหว่างวันที่ ๕ - ๖ พฤษภาคม ๒๕๖๒ เพื่อความ
เป็นสวัสดิมงคลแก่บ้านเมืองซึ่งเป็นที่ปิติยินดีแก่ประชาชนทั่วหล้า
ถือเป็นเหตุการณ์สำคัญและศักดิ์สิทธิ์อย่างยิ่งที่จะต้องจารึกไว้ใน
ประวัติศาสตร์ของชาติสืบต่อไป

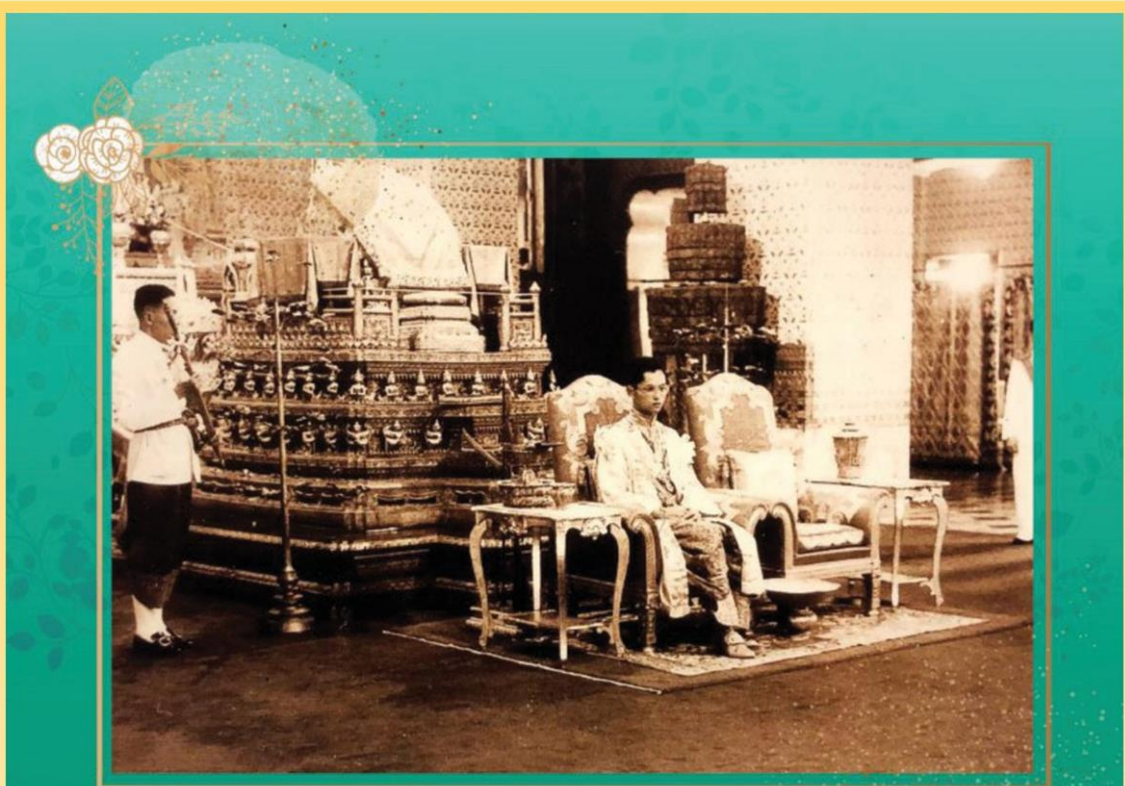
พระราชพิธีบรมราชาภิเษก

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร
ประทับเหนือพระที่นั่งภัทรบิฐ ภายใต้พญาลิขิตในพระที่นั่งไพศาลทักษิณ
ทรงรับพระมหาพิชัยมงกุฎมาทรงสวมแล้ว ทรงรับการทูลเกล้าทูลกระหม่อม
ถวายพระแสงขรรค์ชัยศรีจากพระราชครูวามเทพมุนี

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร
เสด็จออกมหาสมาคม ณ พระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย ทรงมีพระราชดำรัส
ขอบใจผู้มาเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทถวายพระพรชัยมงคล

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร
ประทับพระราชอาสน์หน้าพระแท่นราชบัลลังก์ในพระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย

▲ พระที่นั่งสุทไธสวรรยปราสาท

พระราชพิธีบรมราชาภิเษก ถือเป็นเครื่องเตือนใจที่สำคัญในการสร้างความตระหนักรู้ให้กับประชาชนชาวไทยทุกคนได้หันกลับมาเรียนรู้วัฒนธรรม ประเพณี และศิลปะอันงดงาม เพื่อศึกษาสิ่งที่เป็นอารยธรรมได้อย่างเข้าใจถึงรากเหง้า และเมื่อซาบซึ้งแล้วเราทุกคนจะรู้จักหน้าที่ของตนในการพึงปฏิบัติ” หนึ่งในมุมมองจาก “ผศ.ดร.จุฬพล ไชยพร” คณบดีนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งมีนัยที่สอดคล้องกับความเห็นของ “ผศ.ดร.พีรศรี โพวาทอง” คณบดีสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในมุมมองสถาปัตยกรรมในพระราชพิธีบรมราชาภิเษกที่ว่า

“เราจะเห็นความวิจิตรของสถาปัตยกรรมไทย ความฉลาดในการสร้างสถาปัตยกรรมชั่วคราว การใช้สถาปัตยกรรมภายใน อาทิ หมู่พระราชมนเฑียร ทั้งรูปทรงและวัสดุล้วนมีความหมายในแง่ของคติสมมติเทพ ตลอดจนการออกแบบมหาสมาคมก็ต้องใช้สถาปัตยกรรมเหล่านี้เป็นฉากในการปรากฏพระองค์ออกสู่สายตาของราษฎร และสุดท้ายคือการเสด็จพระนคร ส่วนนี้ก้าวข้ามของสถาปัตยกรรมไปสู่รูปแบบของผังเมือง โดยทั้งหมดคือการใช้สถาปัตยกรรมในการออกแบบ เพื่อส่งเสริมกิจกรรมพระราชพิธีบรมราชาภิเษกนี้ ซึ่งเป็นหลักและแก่นที่สำคัญของวัฒนธรรมไทย อันสืบเนื่องมาอย่างยาวนาน”

โดยทั้ง ๒ ท่านเป็นส่วนสำคัญในการถ่ายทอดความรู้ผ่านการบรรยายพิเศษชุด “ความรู้เนื่องในโอกาสพระราชพิธีบรมราชาภิเษก” ณ หอประชุมจุฬาฯ เพื่อเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับพระราชพิธีบรมราชาภิเษกในศาสตร์สาขาต่างๆ จากคณาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิจากจุฬาฯ

อย่างที่กล่าวไว้ข้างต้น พระราชพิธีบรมราชาภิเษกนี้ เป็นโอกาสอันดีอย่างยิ่งที่ประชาชนชาวไทยจะร่วมกันเข้าเฝ้าละอองธุลีพระบาท สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร และถวายพระพรชัยมงคลในโอกาสเสด็จพระราชดำเนินเสด็จพระนครโดยขบวนพยุหยาตราทางสถลมารคและเสด็จออกสัหบัญชร ณ พระที่นั่งสุทไธสวรรย์ปราสาท ซึ่งในแต่ละขั้นตอนล้วนมีความหมายลึกซึ้ง มีความสง่างามและควรค่าแก่การเรียนรู้ ศึกษา เพื่อตระหนักถึงคุณค่า ความงดงามและประวัติศาสตร์ของชาติไทย

ศ.ดร.พีรศรี โปวาทอง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เผยถึง สถาปัตยกรรมอันเนื่องในพระราชพิธีบรมราชาภิเษก ได้อย่างน่าสนใจว่า พระราชพิธีบรมราชาภิเษก เป็นเรื่องที่อยู่ในวัฒนธรรมจารีต ประเพณีของไทยมาอย่างช้านาน อาจมีการเปลี่ยนแปลงไปบ้างตามยุคสมัย แต่สาระสำคัญยังคงอยู่ ซึ่งทั้งหมดยึดโยงอยู่ในรูปแบบการปกครองของกษัตริย์ โดยคติความเชื่อเรื่องสมมติเทพ หรือการยกเอาประมุขของแผ่นดินเป็นดั่งเทวราชา ซึ่งเชื่อมโยงอยู่ในแผ่นดินสุวรรณภูมินี้มาอย่างยาวนาน โดยทั้งหมดนี้มีการทำรูปจำลองออกมาตามคติความเชื่อเรื่องไตรภูมิที่ว่า จักรวาลแบ่งออกเป็นชั้นๆ เช่น สวรรค์ โลกมนุษย์และนรก ซึ่งมีพระจักรพรรดิราชเป็นเสมือนเจ้าพระสุเมรุที่อยู่แกนกลาง โดยถ่ายทอดออกมาผ่านงานสถาปัตยกรรม เช่น พระแท่นราชบัลลังก์ ซึ่งประดับประดาด้วยต้นไม้ทองต้นไม้เงินและสัตว์ในป่าหิมพานต์

ศ.ดร.พีรศรี เผยต่ออีกว่า ในการพระราชพิธีบรมราชาภิเษกมีการแสดงออกถึงสถาปัตยกรรมอันงดงามซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงทิพยภาวะของพระมหากษัตริย์ โดยสถานที่ประกอบพระราชพิธีบรมราชาภิเษกในครั้งนี้ประชาชนทุกคนจะได้เห็นความงดงามและวิจิตรศิลป์ของสถาปัตยกรรมไทยแต่โบราณ ครั้นเริ่มก่อตั้งในสมัยรัตนโกสินทร์ อาทิ หมู่พระมหามณเฑียร พระบรมมหาราชวัง และอื่นๆที่น่าสนใจ ดังนี้

พระราชพิธีบรมราชาภิเษก มีการสร้างสถาปัตยกรรมชั่วคราวอย่างพระมณฑปพระกระยาसनซึ่งใช้สีขาวและสีทอง มีความหมายพิเศษในแง่ของการชำระพระวรกาย โดยมณฑปพระกระยาसनเป็นสถานที่สรงพระมุรธาภิเษกในพระราชพิธีบรมราชาภิเษก สร้างขึ้นที่ชานกลางแจ้งระหว่างพระที่นั่งไพศาลทักษิณกับพระที่นั่งจักรพรรดิพิมาน ซึ่งมีลักษณะเป็นมณฑปหุ้มผ้าขาวแต่งด้วยเครื่องทองคำ ผูกพระวิสูตรที่มุมเสาทั้ง ๔ เพดานมณฑปลาดผ้าขาว มีสหสธารสำหรับให้น้ำพระมุรธาภิเษกจากบนเพดานให้โปรยลงยังที่สรง ภายในมณฑปตั้งตั้งอุทุมพรหุ้มผ้าขาวบนถาดทองรองน้ำสรง

ซึ่งในวันพระราชพิธีบรมราชาภิเษก เจ้าพนักงานจะตั้งถาดสรงพระพักตร์ มีเครื่องพระมุรธาภิเษก และวางใบไม้กาลกิณีสำหรับ

ทรงเหยียบ ใกล้กับมณฑปพระกระยาसनมีบุษบกน้อยสำหรับประดิษฐานพระชัยนวโลหะทางทิศตะวันออกและประดิษฐานพระมหาพิชัยเนศทางทิศตะวันตก ที่มณฑปมณฑปทั้ง ๔ มุม ตั้งศาลจตุโลกบาลสำหรับบูชาพระฤกษ์

ถัดจากสถาปัตยกรรมภายนอกคือสถาปัตยกรรมภายในอย่าง หมู่พระมหามณเฑียร ซึ่งตั้งอยู่ในพระบรมมหาราชวังหรือกลุ่มพระที่นั่งหลังคาทรงจั่วสร้างเชื่อมพระที่นั่งประธาน ๓ หลังประกอบด้วย พระที่นั่งจักรพรรดิพิมาน พระที่นั่งไพศาลทักษิณ และพระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัยสร้างขึ้นในรัชสมัยรัชกาลที่ ๑ เพื่อใช้เป็นที่พักประทับและออกว่าราชการ โดยตั้งแต่รัชกาลที่ ๒ เป็นต้นมา ได้ถูกใช้ในพระราชพิธีบรมราชาภิเษก

แต่ละพระที่นั่งนอกจากตั้งชื่อให้คล้องจองอย่างงดงาม ยังมีความหมายที่สื่อถึงนัยต่างๆ เช่น พระที่นั่งจักรพรรดิพิมาน หมายถึง ที่ประทับของพระมหากษัตริย์ พระที่นั่งไพศาลทักษิณ หมายถึง ผู้ยิ่งใหญ่ทางใต้ ซึ่งพระที่นั่งองค์นี้อยู่ทางทิศใต้ของพระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย โดยหากเทียบดูจากคติความเชื่อเกี่ยวกับไตรภูมิโลกสันฐาน จะพบว่าทิศใต้เป็นทิศที่สำคัญเนื่องจากทิศใต้ของเขาคือพระสุเมรุเป็นที่ตั้งของชมพูทวีป ซึ่งมีความสำคัญที่สุดเพราะเป็นทวีปสถานที่เกิดของพระพุทธเจ้าและพระจักรพรรดิราช ดังนั้นพระที่นั่งแห่งนี้จึงสำคัญต่อพระราชพิธีบรมราชาภิเษก สำหรับพระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย คือ ที่ออกว่าราชการของพระมหากษัตริย์เพื่อให้ข้าราชการเข้าเฝ้าฯ

อย่างไรก็ดีภายในพระที่นั่งไพศาลทักษิณมีจิตรกรรมฝาผนังเหนือช่องพระบัญชรและช่องพระทวารที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องพระอินทร์และสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ ซึ่งเป็นเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับคติความเชื่อประการหนึ่งที่ว่าพระมหากษัตริย์เปรียบประดุจดั่งองค์อมรินทร์ ผนึกรหว่างช่องพระบัญชรเขียนภาพเทพเจ้าที่สำคัญในศาสนาพราหมณ์ เช่น พระอิศวร พระนารายณ์ พระแม่โพสพ พระพลเทพ

ฐานเศรษฐกิจ

Thansettakij
Circulation: 120,000
Ad Rate: 1,250

Section: Wow Day/Wow Day

วันที่: อาทิตย์ 5 - พุธ 8 พฤษภาคม 2562

ปีที่: 39

ฉบับที่: 3467

Col.Inch: 722.91 Ad Value: 903,637.50

หัวข้อข่าว: ทรงครองราชย์

หน้า: 21(กลาง), 22, 24

PRValue (x3): 2,710,912.50 คลิป: สีสี่

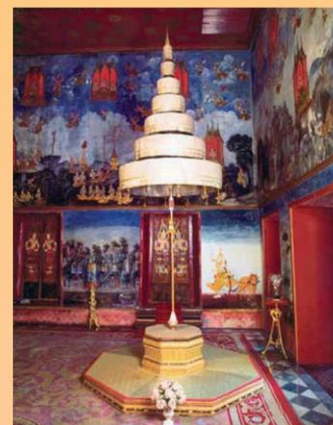
▲ หมู่พระมหามณเฑียร

▲ พระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัยในสุริยพิมาน

▲ พระที่นั่งไพศาลทักษิณ

▲ พระที่นั่งอัฐทิศอุทุมพรราชอาสน์

เป็นต้น ซึ่งสะท้อนคติความเชื่อเรื่องสมมติเทพและความอุดมสมบูรณ์ของราชอาณาจักร

ภายในพระที่นั่งยังประดิษฐานสิ่งสำคัญหลายประการ โดยตอนกลางของพระที่นั่งไพศาลทักษิณเป็นที่ประดิษฐานพระวิมานพระสยามเทวาธิราชด้านตะวันออกของพระที่นั่งไพศาลทักษิณเป็นที่ประดิษฐานพระที่นั่งอัฐทิศอุทุมพรราชอาสน์ กางกันด้วยพระบวรเศวตฉัตรหรือฉัตรขาว ๗ ชั้น ในพระราชพิธีบรมราชาภิเษกเป็นพระที่นั่งสำหรับพระมหากษัตริย์ประทับ เพื่อทรงรับน้ำอภิเษกจากพระมหาราชครูและมุขอำมาตย์ผู้ใหญ่ทั้งแปดทิศ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าทรงรับการถวายพระราชอำนาจในการปกครองแผ่นดินจากทั่วทั้งแปดทิศ

ส่วนด้านตะวันตกของพระที่นั่งไพศาลทักษิณประดิษฐานพระที่นั่งภัทรบิฐ ซึ่งมีความหมายว่าเป็นที่ประทับอันเป็นมงคลของพระมหากษัตริย์ มีพระนพปฎลมหาเศวตฉัตรหรือฉัตรสีขาว ๙ ชั้นกางกันเหนือพระที่นั่ง พระที่นั่งภัทรบิฐเป็นพระราชบัลลังก์ที่พระมหากษัตริย์ประทับ เพื่อทรงรับการทูลเกล้าฯ ถวายพระสุพรรณบัฏ เครื่องเบญจราชกกุธภัณฑ์ พระแสงอัฐมาวุธ และเครื่องบรมราชูปโภคในพระราชพิธีบรมราชาภิเษกอันเป็นเครื่องแสดงว่าทรงรับเป็นสมเด็จพระบรมราชาธิบดีแห่งราชอาณาจักรสยามโดยสมบูรณ์

▲ พระที่นั่งภัทรบิฐ

▲ พระที่นั่งจักรพรรดิพิมาน

มนต์และมนตร์ ในพระราชพิธีบรมราชาภิเษก

านผศ.ดร.ซุฬพล ไชยพร คณะนิติศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เผยถึงมนต์และมนตร์ในพระราชพิธีบรมราชาภิเษก ได้อย่างน่าสนใจว่า อดีตประเทศไทยก่อนได้รับอิทธิพลจากอินเดีย มีการนับถือผีสง เทวดา สะท้อนผ่านความเชื่อต่างๆ เช่น การให้คนร้ายเดินบนถ่านไฟร้อน ซึ่งหากไม่ถูกไฟลวกแปลว่าผู้นั้นบริสุทธิ์ มีเทวดาปกป้องรักษาจนกระทั่งต่อมาได้รับอิทธิพล

ในพระพุทธศาสนา

มนต์ ใช้กับคำทางพระพุทธศาสนา หมายถึง คำสาธยายพระพุทธวจนะ สำหรับมนตร์ ใช้ในทางพราหมณ์ หมายถึง คำเสกเป่าที่ศักดิ์สิทธิ์ โดยพระราชพิธีบรมราชาภิเษกนี้จะเริ่มต้นจากการจุดเทียนชัย โดยการจุดเทียนชัยในครั้งนี้จะแตกต่างจากครั้งก่อนๆ ที่จะมีข้าราชการบริพารจุดเทียนและนำถวายแก่พระมหากษัตริย์ แต่ในพระราชพิธี สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ที่จะอภิเษกเป็นพระมหากษัตริย์ จะทรงจุดเทียนชัยด้วยพระองค์เอง

สำหรับบทสวดที่จะใช้ในพระราชพิธี มีความสำคัญในการอัญเชิญเหล่าเทวดาและเทพทั้งหลายเข้าร่วมพิธี รวมทั้งปิดป่ากัณฑ์นทราย ซึ่งใจความสำคัญของบทสวดกล่าวถึงความเมตตาอาทิ บทกวีเมตตสูตรขณะที่ยกหนึ่งหน้าหนึ่งของพระมหากษัตริย์ตามความเชื่อโบราณ คือ เป็นผู้ปกป้องรักษาแผ่นดินให้อุดมสมบูรณ์ ฝนตกถูกต้องตามฤดูกาล ดังนั้น ในบทสวดหลายๆ บทต่อมาจึงมีการพูดถึงการทำให้ประชาชนมีอาหารกิน อยู่ดีมีสุข ด้านบทสวดที่สำคัญในการพระราชพิธีในครั้งนี้มีทั้ง อนุสสรณปาฐะ โพชนกคปริตร และสุชาวิทยาจนคาถา รวมถึงการสวดภาณวารและสวดชัยมงคลคาถา

ดนตรี ในพระราชพิธีบรมราชาภิเษก

เครื่องดนตรีในพระราชพิธีสื่อถึงพระราชอิสริยยศ” เสียงดนตรีก็เป็นหนึ่งสิ่งที่มีส่วนสำคัญในพระราชพิธีต่างๆ ผศ.ดร.ภัทร คุมขำ อาจารย์จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ระบุว่า ในอดีตพิธีต่างๆ ของพราหมณ์และฮินดูจะสมบูรณ์มิได้หากขาดดนตรีเข้ามาประกอบ และประเทศไทยก็นำเอาวัฒนธรรมเหล่านี้เข้ามา

หนึ่งในองค์ประกอบสำคัญของราชวาทนพระบรมราชอิสริยยศ พยุหยาตราทางสถลมารค เสด็จพระราชดำเนินเลียบพระนคร คือ ดนตรีในราชวาทน ที่มีความสำคัญและความหมายที่ยิ่งใหญ่ สมพระเกียรติ โดยหนึ่งในเครื่องดนตรีที่สำคัญ คือ กลองมโหระทึก โดยมีการใช้มาตั้งแต่สมัยโบราณปรากฏในสมัยรัชกาลที่ ๑ ซึ่งในราชสำนักมีทั้งหมด ๔ ตัว และถูกเก็บรักษาไว้เพื่อให้คงไว้ซึ่งเสียงเดิม โดยความหมายของกลองนั้นสื่อถึงเสียงของ ฝน, พายุ และน้ำตก ซึ่งมีความเชื่อว่าเมื่อ กลองมโหระทึกนี้ถูกตีแล้วจะทำให้ประเทศเกิดความอุดมสมบูรณ์ และจะใช้ในพระราชพิธีที่พระมหากษัตริย์เสด็จพระราชดำเนินมาเท่านั้น

ทั้งนี้นอกจากกลองมโหระทึกยังมีเครื่องดนตรีชนิดอื่น เช่น แตร

▲ กลองมโหระทึก

ฝรั่ง สื่อความหมายถึงเสียงร้องของช้างเจ้าป่า แตรงอน สื่อถึงความเด็ดเดี่ยวและอุดมสมบูรณ์ของป่า และสังข์ หมายถึง เสียงของสวรรค์ และฆ้องชัย มีความหมายว่า โชคดีมีชัย

อย่างไรก็ดี นอกจากการบรรยายพิเศษแล้ว ยังมี การจัดนิทรรศการเรื่อง “จุฬายา ประณตทศมหาราช” ที่หอประชุมจุฬายา และจะนำไปจัดแสดงที่ศาลาพระเกียรติ ระหว่างวันที่ ๓๐ เมษายน - ๘ พฤษภาคม ๒๕๖๒ ตั้งแต่เวลา ๐๙.๐๐ - ๑๖.๐๐ น. โดยเป็นเนื้อหาในนิทรรศการเป็นการนำเสนอพระราชประวัติ พระราชกรณียกิจของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

งานพระราชพิธีบรมราชาภิเษกถือเป็นโอกาสครั้งประวัติศาสตร์สำคัญของชาติและประชาชนชาวไทยที่จะแสดงออกถึงความจงรักภักดี รวมถึงได้เห็นความงดงาม วิจิตรศิลป์ของ ศิลปะ สถาปัตยกรรม ดนตรีที่ร้อยเรียงออกมาอย่างมีแบบแผนตามหลักราชประเพณีที่ถูกต้องควรค่าแก่การเรียนรู้และสืบสานต่อไปอย่างภาคภูมิใจ

เสด็จออกสืบบัญชร พระบาทมีแปไฟพศาล

ากข้อมูลของประมวลองค์ความรู้ พระราชพิธีบรมราชาภิเษก อธิบายถึงความหมายของ
สืบบัญชร ไว้ว่า หน้าต่างของพระที่นั่ง ที่พระมหากษัตริย์เสด็จออกให้ข้าราชการและ
ประชาชนเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทในโอกาสสำคัญมีลักษณะเป็นระเบียงยื่นออกไป
เช่น สืบบัญชรที่พระที่นั่งอนันตสมาคมพระราชวังดุสิต สืบบัญชรที่พระที่นั่งสุทไธสวรรย์ปราสาท
ในพระบรมมหาราชวัง

จากข้อมูลของสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน ระบุว่า พระที่นั่งสุทไธสวรรย์ปราสาท ได้อย่างน่าสนใจไว้ว่า อยู่บนกำแพงพระบรมมหาราชวัง ระหว่างประตูเทวาภิทักษ์และประตูศักดิ์ไชยสิทธิ์ ในรัชกาลที่ ๑ สร้างเป็นพลับพลาสำหรับประทับทอดพระเนตรกระบวนแห่ในการพระราชพิธีสมโภช (คือ การเดินช้างเดินม้า ราชพาหนะ ออกมารับประพรมน้ำมนต์ หรือ จะเรียกว่าเป็นการสวนสนามจรดรงค์เสนา ซึ่งมีรั้วขบวนประกอบด้วยพลเดินเท้า กระบวนช้าง กระบวนม้า และกระบวนรถ เดินขบวนผ่านหน้าที่ประทับรับประพรมน้ำมนต์ เพื่อชมมงคลก็ได้) และทอดพระเนตรการฝึกช้างในรัชกาลที่ ๓ โปรดให้รื้อพลับพลาสร้างใหม่เป็นแบบปราสาท พระราชทานนามว่า **“พระที่นั่งสุทไธสวรรย์”** ในรัชกาลที่ ๔ ทรงเปลี่ยนเป็น **“พระที่นั่งสุทไธสวรรย์”**

จากข้อมูลของ ห้องสมุดสตางค์ มงคลสุข คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ขยายความต่ออีกว่า ในรัชกาลที่ ๔ และ รัชกาลที่ ๕ ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดพระที่นั่งสุทไธสวรรย์ปราสาทเป็นพระราชพิธีมณฑลในการพระราชพิธีและการพระราชกุศลต่างๆ เป็นอันมาก เช่น ในรัชกาลที่ ๔ จัดเป็นที่สดมภ์เลี้ยงพระและจุฑาโคมชัยบูชาพระบรมสารีริกธาตุ พระจุฬามณีในดาวดึงส์พิภพในการพระราชพิธีจองเปรียง จัดเป็นที่สำหรับคณะสงฆ์รามัญ

สดมภ์ฉลองไตร ในการพระราชกุศลฉลองไตรปี จัดเป็นที่ประกอบพิธีสงฆ์ในการพระราชพิธีคเชนทร์สวนาน และเสด็จประทับเป็นประธานในการเดินกระบวนจรดรงค์เสนาในการพระราชพิธีดังกล่าวนี้ ส่วนในรัชกาลที่ ๕ ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดพระที่นั่งเป็นที่ประดิษฐานพระบรมรูปอดีตมหากษัตริยาธิราช และจัดให้มีการถวายบังคมพระบรมรูปในการพระราชพิธีฉัตรมงคล พระที่นั่งนี้ ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๘๗(พ.ศ. ๒๔๙๕) ได้อัญเชิญพระบรมรูปประดิษฐานในพระที่นั่งศิวาลัยมหาปราสาท จึงย้ายไปถวายบังคม ณ ที่นั่น) ในรัชกาลปัจจุบันโปรดให้ต่อพระเฉลียงไม้ทางด้านตะวันออกทำเป็นสีหบัญชร เพื่อเป็นที่สำหรับเสด็จพระราชดำเนินออกให้ราษฎรเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท

ด้านลักษณะทางสถาปัตยกรรมพระที่นั่งสุทไธสวรรย์ปราสาทเป็นอาคารสูง ๒ ชั้นชั้นล่างเป็นฐานสูงเท่ากับกำแพงพระบรม

มหาราชวัง ชั้นบนเป็นอาคารทรงไทยรูปสี่เหลี่ยม
พื้นผ้าทอดยาวไปตามกำแพง ความยาว ๕๕
เมตร หลังคายอดปราสาท แบ่งพื้นที่เป็นห้อง
พระโรงโถงซึ่งมีมุข ๓ มุข มุขกลางอยู่ตรงยอด
ปราสาท มุขเหนือและมุขใต้ยาวด้านละ ๗ ห้อง
และมีมุขลดลงมา ๑ ชั้น หั้วท้ายอีกมุขละ
๒ ห้อง มุขกลางด้านทิศตะวันออกมีระเบียงไม้
ต่อยื่นออกไปนอกองค์พระที่นั่ง เพื่อเป็นที่เสด็จ
ออกสืบทับธุระให้ราษฎรเข้าเฝ้าฯ ในโอกาสพิเศษ
ต่างๆ ซึ่งเป็นการต่อเติมขึ้นในภายหลัง

สำหรับชั้นล่างของพระที่นั่งเป็นฐานที่
มีบันไดขึ้นสู่ระดับกลางจำนวน ๑๒ ชั้น พื้นที่
ระดับนี้เป็นได้ชั้นต่ำหรือได้ฐานพระที่นั่ง มีประตู
ระหว่างช่องเสาทุกช่อง และมีบันไดขึ้นไปยังชั้น
ที่ประทับที่มุขกลางด้านทิศตะวันออก ทิศเหนือ
และทิศใต้อีกมุขละ ๑๒ ชั้น

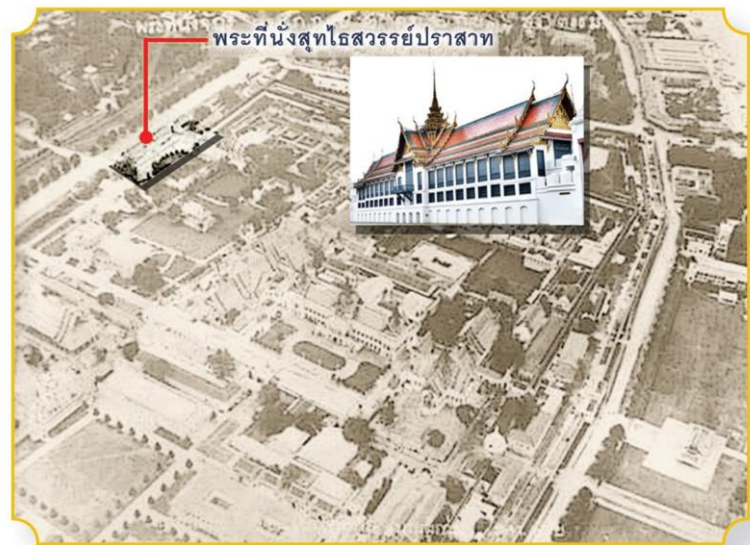
ขณะที่หลังคาเป็นทรงไทยยกยอดปราสาท
ตรงมุขกลางเป็นทรงมณฑป ๕ ชั้น ปิดทอง
ประดับกระจก มุงด้วยกระเบื้องดินเผาเคลือบ
สีแดง มีขอบสีเขียวประดับด้วยช่อฟ้า ใบระกา
หางหงส์ เเชิงชายลงรัก ปิดทองประดับกระจก
สีทอง หน้าบันจำหลักลายเป็นลายกระหนก
เครือเถาใบเทศ พระทวารเป็นบานไม้แบบบาน
เฟี้ยว ตอนล่างทึบ ตอนบนเป็นบานเกล็ด
พระบัญชาเป็นบานไม้แบบบานเฟี้ยว เปิดถึง
พื้น ตอนล่างทึบ ตอนบนมีบานเกล็ดเป็นบาน
กระทุ้ง ตอนล่างของพระบัญชาเป็นลูกกรงเหล็ก
หล่อลวดลายดอกไม้แบบสมัยที่นิยมในรัชกาล
ที่ ๕ พื้นไม้ขนาดความกว้างต่างๆ กัน ฝาเพดาน
เป็นไม้แผ่นใหญ่ประมาณ ๐.๘๐ เมตร ทาสีขาว
ปิดทองลายฉลุ ที่เพดานแขวนโคมไฟที่เรียกว่า
อจกลับ ตลอดทุกห้อง

ส่วนของฝาก่ออิฐฉาบปูน เจาะเป็นช่องรูป
โค้งตรงมุขกลางซึ่งเป็นทางเสด็จพระราชดำเนิน
ขึ้นลงภายนอกด้วยหินดินดาน บันไดปู

ด้วยหินแกรนิต เสารับโครงสร้าง หลังคาเป็น
เสาปูนกลมเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ ๐.๗๐
เมตร ตอนล่างและบัวปลายเสาเป็นบัวหัวเสา
แบบเสาคอรินเธียน ถือเป็นหนึ่งสถาปัตยกรรม
ที่งดงามและมีความหมายต่อการพระราชพิธีที่
สำคัญในครั้งนี้

โดยในการพระราชพิธีบรมราชาภิเษกครั้ง
พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
บรมนาถบพิตร รัชกาลที่ ๙ เสด็จออก
ณ สืบทอดพระที่นั่งสุทไธสวรรย์ปราสาท
พร้อมด้วยสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรม
ราชินีนาถ เพื่อให้ประชาชนเฝ้าทูลละอองธุลี
พระบาทถวายพระพรชัยมงคล ขณะที่ในการ
พระราชพิธีบรมราชาภิเษก พุทธศักราช ๒๕๖๒
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๑๐ ทรงพระ

กรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พสกนิกรเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทถวายพระพรชัยมงคล พร้อมด้วยสมเด็จพระราชินีสุทิดา ณ สีหบัญชรพระที่นั่งสุทไธสวรรย์ปราสาทเช่นเดียวกัน ในวันที่ ๖ พฤษภาคม ๒๕๖๒ เวลา ๑๖.๓๐ น.

ขอขอบคุณภาพจาก :

กรมศิลปากร

หนังสือสถาปัตยกรรมพระบรมมหาราชวัง

จดหมายเหตุการอนุรักษ์กรุงรัตนโกสินทร์

เว็บไซต์มรดกไทย

เรียบเรียงโดย นายอนุวัฒน์ โพธิ์ทอง